

Рамазон рўзаси | Фикҳ дарслари (332-дарс)

19:00 / 12.06.2025 1400

???? ?????? ?????????? ?????????????? ??????????????

???? ?????????? ?????? ?????????????????? ?????

?????????????.

????????????? ?????????? ?????????????? ??????????????

????????????? ?????????? ?????????? ?????????????????? ??????????????????.

????????????? ?????????? ?????????????? ?????????????? ??????????

????? ?????????????? ?????????????????? ?????????????????? ??????????

?????? ??????? ??? ??????? ????? ????????. ???????
????????????? ?????????????? ?????????????????? ??????? ??
?????????????.

????????? ?????????????? ??????????????????
????????????????? ?????????????????? ?????? ??????????????
????????????????? ??????????????????. ?????????????????? ???????
????????????? ?????????????? ?????????? ?????????????? ??????????
????????????????? ?????????????????????????? ??????????????????
????????????????? ?????????? ?????????? ??????????????????.

?????????? ?????? ??????? ??????????????. ??????? ?????????? ??????
??????: ?????? ??????? ?????????????? ?????? ?????????????????? ??????????
????????????? ?????????????? ???????. ?????????????? ?????? ??????????
????????? ?????????? ?????????????????? ?????????????????? ?????????? ???????

??????? ????? ?????????? ??????? ???????? ??????????
?????????.

??????? ?????? ?????????? ???????? ?????? ???????? ??????????
????????? ???????? ??????? ????????????. ???????? ??????????
????????? ?????? ?????????????? ???????????. ??????????
????????? ???????? ?????????? ?????????? ?????? ??????????????
????????????????? ?????? ?????????.

????????? ?????? ???????? ?????????????? ??????????
????????????????? ?????????????????? ?????????????????? ???
??????????????. ?????????? ?????????? ?????????? ??????????
????????????.

??????? ???? ???? ?????? ???? ???? ?

????? ?????????????? ?????????????? ??????? ???.

???????????? ?????.

Рўза тонг отгандан то қуёш ботгунча ният билан емоқ, ичмоқ ва жинсий алоқани тарк қилмоқдир.

Рамазон рўзасининг адоси ва қазоси шаръий кундузнинг ярмидан олдин ният қилиш ила тўғри бўлади.

Рамазон рўзасини нафл нияти ила ёки мутлақ ният ила, ёхуд бошқа вожиб рўза нияти ила адо қилса ҳам бўлади. Фақатгина сафарда ва беморликда бўлмайди. Шунингдек, нафл ва муайян назр ҳам тўғри бўлади. Фақатгина охирги ҳолатда (нафл ва назрда) бўлмайди.

Қазо, каффорат ва мутлақ назр рўзалар учун кечаси тайин қилиб, ният қилиш шарт қилинган.

Шак куни нафл рўза тутиш одатда тутиладиган рўзасига тўғри келиб қолганлар ва хос кишилар учун афзалдир. Улардан бошқалар кундузнинг ярмидан кейин оғизларини очадилар.

Шак куни Рамазондан бошқа вожиб рўзани ният қилиш макруҳдир.

«Агар эртага Рамазон бўлса, рўза тутдим, бўлмаса йўқ», деб ният қилса, рўзаси рўза бўлмайди.

Рамазон рўзаси ва ундан бошқа рўза ниятида тараддудга тушиш макруҳдир. Агар эртасига Рамазонлиги аён бўлса, рўза Рамазон рўзаси ўрнига ўтади. Бўлмаса, нафл бўлади.

Ким рўза тутиш ёки очиш ҳилолини ёлғиз ўзи кўрса ва унинг гапи рад қилинса ҳам, рўза тутади.

Агар тутмаса, қазосини тутади. Унга каффорат вожиб бўлмайди.

Булутли кунда адолатли бир кишининг, агар у қул ёки аёл бўлса ҳам, рўзани бошлаш ҳақидаги гувоҳлиги қабул қилинади.

Рўзадан чиқиш ҳақидаги гувоҳликка, агар кун булутли бўлса, гувоҳликнинг нисоби, лафзи ва адолат шарт бўлади. Даъво шарт бўлмайди.

Кун булутсиз бўлса, икки ҳолатда ҳам кўп кишиларнинг гувоҳлиги шартдир.

Икки одил кишининг ойна кўрганлиги ҳақидаги гувоҳлиги билан ўттиз кун рўза тутилгандан кейин оғизни очиш ҳалол бўлади, бир одил кишининг гувоҳлиги билан эмас.

Қурбон ҳайитини белгилаш ҳам рўзаникига ўхшаш бўлади.

Рўза араб тилида «сиём» деб аталиб, луғатда бир нарсадан ўзини тийишни билдиради.

Шариат истилоҳида эса:

«Рўза тонг отгандан то қуёш ботгунча ният билан рўзани очувчи нарсалардан ўзини тиймоқдир».

«Рўзани очувчи нарсалар» деганда ейиш, ичиш, жинсий яқинлик қилиш каби рўзанинг бузилишига сабаб бўлувчи барча нарсалар кўзда тутилгандир.

Рамазон ойи рўзасини тутиш ҳижрий иккинчи санада фарз қилинган. Аниқроғи, ҳижрий иккинчи сананинг шаъбон ойида, ҳижратдан ўн саккиз ой ўтгандан сўнг ва қибла Каъбаи Муаззамага бурилганидан кейин фарз қилинган.

Унинг сабаби ойнинг келишидир. Чунки уни Рамазон ойига изофа қилинади ва ойнинг такрор келиши билан рўза ҳам такрор бўлади. Ҳар куннинг янги бўлиши унинг рўзасини тутишга сабабдир.

Рамазон ойи рўзасини тутиш Қуръон, суннат ва ижмоъ билан собит бўлгандир.

Аллоҳ таоло Бақара сурасида марҳамат қилади:

عَلَى كُتُبٍ كَمَا الصِّيَامُ عَلَيْكُمْ كُتُبَ ءَامَنُوا الَّذِينَ يَتَأْتِيهَا

تَتَّقُونَ لَعَلَّكُمْ قَبْلَكُمْ مِنَ الَّذِينَ ١٨٣

«Эй иймон келтирганлар! Сизлардан аввалгиларга фарз қилинганидек, сизларга ҳам рўза фарз қилинди. Шоядки, тақво қилсангиз» (183-оят).

Ва яна:

هُدًى الْقُرْءَانُ فِيهِ أَنْزَلَ الَّذِي رَمَضَانَ شَهْرُ

مِنْكُمْ شَهِدَ فَمَنْ وَالْفُرْقَانِ الْهُدًى مَنْ وَبَيَّنْتَ لِلنَّاسِ

فَلْيَصُمْهُ الشَّهْرَ

«Рамазон ойи - унда одамларга ҳидоят ҳамда ҳидояту фурқондан иборат очиқ-ойдин ҳужжатлар бўлиб, Қуръон нозил қилинган. Сизлардан ким бу ойда ҳозир бўлса, рўзасини тутсин», деган (185-

оят).

Шунингдек, Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам ўзларининг муборак ҳадисларида рўзанинг фарз эканини кўп такрорлаганлар.

«Кифоя» китобининг иккинчи жузи асосида тайёрланди

Ушбу китоб Ўзбекистон Республикаси Дин ишлари бўйича қўмитанинг 2022 йил 5 октябрдаги 03-07/7013-рақамли хулосаси асосида тайёрланди.